

Η ισορροπία ανάπτυξης, περιβάλλοντος και κοινωνίας είναι το «κλειδί», επισημαίνει ο γενικός διευθυντής της ΕΛΕΤΑΕΝ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ & Κλιματική αλλαγή

Σήμερα, «οι τεχνολογίες Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και ειδικά η αιολική ενέργεια είναι η πιο φθηνή επιλογή για την παραγωγή ρεύματος. Μήπως όμως, ακόμα και αν είναι φθηνές, έχουν αρνητικές επιπτώσεις; Μήπως επηρεάζουν την υγεία μας, καταστρέφουν τον τουρισμό, υποβαθμίζουν την αξία της γης, αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον, προκαλώντας και μια σειρά άλλα προβλήματα;». Ο Παναγιώτης Γ. Παπασαματίου, γενικός διευθυντής της ΕΛΕΤΑΕΝ (Ελληνική Επιστημονική Ένωση Αιολικής Ενέργειας) και διευθυντής Ανάπτυξης της εταιρείας «ΕΝΤΕΚΑ», με παρέμβασή του, δίνει απαντήσεις για την επίδραση της αιολικής ενέργειας στην οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία.

Ο λόγος στον Παναγιώτη Παπασαματίου: Υπάρχει κλιματική αλλαγή; Και αν ναι, αυτή προκαλείται από τον άνθρωπο και ειδικά τον τρόπο που παράγει και καταναλώνει ενέργεια, ή είναι ένα φυσικό φυσιολογικό φαινόμενο; Αν υπάρχει, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και ειδικά η αιολική ενέργεια, βοηθούν στην αντιμετώπισή της; Και αν ναι, μήπως είναι υπερβολικά ακριβές, τόσο που δεν αξίζει τον κόπο;

Σε όλα αυτά τα ερωτήματα διαμορφώνονται γενικά δύο ομάδες απαντήσεων. Στην πρώτη ομάδα μπορούν να ενταχθούν οι απόψεις που η υιοθέτησή τους σημαίνει γενική άρνηση της αιολικής ενέργειας. Αν δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή, ή αν αυτή δεν είναι ανθρωπογενής, ή αν η αιολική ενέργεια δεν προσφέρει τίποτα στην αντιμετώπισή της, ή αν δημιουργεί πάντα πολύ μεγαλύτερες καταστροφές, τότε απλά δεν πρέπει να βάλουμε καμία ανεμογεννήτρια πουθενά.

Στη δεύτερη ομάδα μπορούν να ενταχθούν οι απαντήσεις που δεν αρνούνται γενικά την αναγκαιότητα της αιολικής ενέργειας. Αυτό το κατ' αρχήν «ναι» στην αιολική ενέργεια οδηγεί σε άλλα ερωτήματα. Για παράδειγμα: Μήπως δεν πρέπει να βάλουμε εδώ αιολικά πάρκα αλλά κάπου αλλού; Και πού; Και με ποιους όρους και προϋποθέσεις; Και πόσα;

Παράμετρος «χρόνος»

Για να προσεγγίσουμε τα τελευταία αυτά ερωτήματα, πρέπει να έχουμε πάντα υπόψη ότι η οποιαδήποτε απάντηση και επιλογή θα πρέπει να σταθμίζεται και να αξιολογείται σε σχέση με τις εναλλακτικές. Πρέπει επίσης να έχουμε υπόψη την παράμετρο «χρόνος»: Έχουμε μόνο 10 χρόνια μέχρι το 2030 για να κάνουμε ραγδαίες και δραστηκές αλλαγές, σε όλους του τομείς, μεταξύ των οποίων και ο ενεργειακός,



Παναγιώτης Παπασαματίου, ΕΛΕΤΑΕΝ

«Θεωρούμε αβάσιμο το γενικό "όχι" στα αιολικά»

Απαιτείται, βεβαίως, αναλυτική ενημέρωση και κατανόηση των όρων, των κινδύνων και του προσδοκώμε

νου οφέλους της κάθε επένδυσης, τονίζει ο γενικός διευθυντής της ΕΛΕΤΑΕΝ, Παναγιώτης Παπασαματίου



του Φίλη Καϊτατζή
filisk24@gmail.com

ώστε να:

- Συγκρατηθεί η θέρμανση του πλανήτη στο όριο του 1,5 βαθμού Κελσίου.
- Αποφευχθούν μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο κλίμα.

Σε αυτό το κρίσιμο συμπέρασμα καταλήγει και η Έκθεση «Παγκόσμια θέρμανση 1,5οC» της Διεθνούς Διακυβερνητικής Διάσκεψης για το Κλίμα του ΟΗΕ, IPCC.

Εκτός από το περιβάλλον και το κλίμα, πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη και την παράμετρο «κόστος».

Σήμερα, οι τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ειδικά η αιολική ενέργεια είναι η πιο φθηνή επιλογή για την παραγωγή ρεύματος. Η πεμπτουσία των ΑΠΕ είναι ο συνδυασμός όλων τους: Αιολική ενέργεια, ηλιακή, υδροηλεκτρική, βιοενέργεια και γεωθερμία – με τα δίκτυα, τα συστήματα αποθήκευσης, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη διαχείριση της ζήτησης μπορεί να εξασφαλίσουν ένα καθαρό ενεργειακό μέλλον με οικονομικό τρόπο.

Όσον αφορά τους όρους υλοποίησης των

επενδύσεων, αυτοί υπαγορεύονται από την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Η ισορροπία ανάπτυξης, περιβάλλοντος και κοινωνίας είναι το «κλειδί».

Για παράδειγμα, αυτό σημαίνει ότι, όταν αποδεικνύεται επιστημονικά ότι ένα προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε ένα είδος που προστατεύεται ως υψηλής αξίας, τότε το σχέδιο δεν πρέπει να προχωρά. Βεβαίως η εξέταση πρέπει να γίνεται με βάση τα επιστημονικά δεδομένα και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του σχεδίου και του τόπου όπου προτείνεται να χωροθετηθεί.

Βιώσιμη επιλογή

Εκτός όμως από αυτό, θα πρέπει Πολιτεία και επιχειρήσεις να ενθαρρύνουν τις τοπικές κοινωνίες να συμμετέχουν με ισότιμους όρους σε ανάλογες επενδύσεις. Αν συμφωνούμε ότι η αιολική ενέργεια είναι μια φθηνή και οικονομικά βιώσιμη επιλογή, τότε πιθανά θα υπάρχουν αρκετοί πολίτες ή δήμοι που μέσω ποικίλων εταιρικών σχημάτων θα επιθυμούσαν να αναλάβουν την ευθύνη και να επενδύσουν σε αιολικά πάρκα της περιοχής τους. Αυτό είναι υγιές και ευκαίριο. Απαιτείται βεβαίως αναλυτική ενημέρωση και κατανόηση των όρων, των

κινδύνων και του προσδοκώμενου οφέλους της κάθε επένδυσης.

Με τέτοιες επιλογές μπορούμε να πάμε ακόμα πιο μπροστά.

Πάντως, ας έχουμε στο μυαλό μας που βρίσκόμεσθε: Η ισχύς των αιολικών πάρκων που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα έχει ξεπεράσει τα 3.800 MW. Το 2019, τα αιολικά πάρκα παρήγαγαν 7,3TWh, που αντιστοιχεί στα 13% της κατανάλωσης ηλεκτρισμού στη χώρα. Όλες οι ΑΠΕ χωρίς τα μεγάλα υδροηλεκτρικά

παρήγαγαν το 22%, ενώ μαζί με τα μεγάλα υδροηλεκτρικά η διείσδυση ΑΠΕ έφθασε το 28% της κατανάλωσης ηλεκτρισμού έναντι στόχου 40% για το 2020 και στόχου 61% για το 2030. Τα αιολικά πάρκα παρήγαγαν το 59% της ενέργειας που προήλθε από ΑΠΕ (χωρίς τα μεγάλα υδροηλεκτρικά). Το συμπέρασμα είναι ότι, παρά την ανάπτυξη των τελευταίων ετών, πολλά πρέπει να γίνουν ακόμα. Η διείσδυση ΑΠΕ πρέπει τουλάχιστον να διπλασιαστεί την επόμενη δεκαετία. Ο τρόπος που αδειοδο-

τούνται και αναπτύσσονται οι επενδύσεις είναι κρίσιμος.

Διαφανείς κανόνες

Μόνο με διαφανείς και σταθερούς κανόνες μπορούμε να δημιουργήσουμε θετικό ισοζύγιο για όλους.

Όπως αναφέραμε, η μεγάλη αύξηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τον άνεμο οδηγεί σε μείωση του συνολικού κόστους, προς όφελος του καταναλωτή. Αν δεν υπήρχαν τα αιολικά πάρκα που λειτουργούν στην Ελλάδα, οι καταναλωτές θα πλήρωναν περισσότερο, συγκεκριμένα πάνω από 54 εκατ. ευρώ κάθε έτος (στοίχεια 2017). Δηλαδή, στην πράξη, η λειτουργία των αιολικών πάρκων δεν επιδοτείται. Ούτε το κόστος κατασκευής των αιολικών πάρκων επιδοτείται πλέον.

Τα αιολικά πάρκα δημιουργούν πολύ περισσότερες θέσεις εργασίας από τους σταθμούς φυσικού αερίου.

Επιπλέον, οι επενδύσεις αιολικών πάρκων ενισχύουν την εθνική οικονομία, αφού η εγχώρια προστιθέμενη αξία τους φθάνει στο 35% του κόστους επένδυσης κατά την κατασκευή τους και πάνω από το 80% του κόστους κατά τη λειτουργία τους. Η αιολική ενέργεια εξοικονομεί πολύτιμους πόρους που αλλιώς θα ξο-

δεύονταν για τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων και εκκείνη άμεσες ξένες επενδύσεις. Μαζί με τις άλλες ΑΠΕ μπορεί να μετατρέψει την Ελλάδα σε εξαγωγέα καθαρού ηλεκτρισμού.

Τα αιολικά πάρκα προσφέρουν πολλαπλά οφέλη στις τοπικές κοινωνίες: Νέες δουλειές τοπικά. Εισροή εισοδημάτων από εργασίες, εργολαβίες και προμήθειες από την τοπική αγορά. Μείωση των λογαριασμών ρεύματος για τους κατοίκους των κοινοτήτων που τα φιλοξενούν. Τοπικά έργα ανάπτυξης μέσω του τέλους που παρακρατείται αυτόματα από τα έσοδά τους υπέρ των δήμων κ.λπ.

Για παράδειγμα, στη Νότια Εύβοια, τα αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 218,7 MW, που κατασκευάστηκαν την περίοδο 1998-2017, έχουν προσφέρει συνολικά 82,6 εκατ. ευρώ στην τοπική κοινωνία έως το 2018 και συνεχίζουν να προσφέρουν 4 εκατ. ευρώ κάθε έτος.

Στην Κεφαλονιά, ένα από τα πιο τουριστικά νησιά της Ελλάδας, τα τελευταία 15 έτη εγκαθίστανται συνεχώς νέα αιολικά πάρκα. Την ίδια περίοδο, οι ξενοδοχειακές κλίνες μέσης και ανώτερης κατηγορίας σχεδόν διπλασιάστηκαν και ξεκίνησαν να λειτουργούν νέα πενήταερα ξενοδοχεία.

Και όλα αυτά χωρίς να συγκρούονται με άλλες αναπτυξιακές δραστηριότητες.



Δίκτυα διανομής

Αναμένεται να αναρτηθούν οι προκλήσεις των διαγωνισμών για τα πρώτα μεγάλα έργα κατασκευής δικτύων διανομής φυσικού αερίου στις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Στερεάς Ελλάδας; ΔΕΔΑ (Δημόσια Επιχείρηση Δικτύων Διανομής Αερίου ΑΕ) και Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειών βρίσκονται στις τελικές συζητήσεις.

Αγωγός IGB

Εγκρίθηκε από τη βουλγαρική Βουλή το νομοσχέδιο για την επικύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ Σόφιας και Αθήνας, του έργου κατασκευής διασύνδεσης φυσικού αερίου μέσω του αγωγού IGB Ελλάδας-Βουλγαρίας. Οι βουλευτές επικύρωσαν τη συμφωνία που αφορά τη σταθεροποίηση της φορολογίας για 25 έτη, που είναι η περίοδος λειτουργίας του αγωγού.

Έκθεση ΕΤΕπ

Σύμφωνα με έκθεση Going Green της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), οι επιχειρήσεις δεν φαίνεται να έχουν διάθεση να επενδύσουν στην πράσινη ενέργεια. Λιγότερες από τις μισές στην ΕΕ έχουν επενδύσει στην ενεργειακή απόδοση και μόνο το 1/3 των κτιριακών τους εγκαταστάσεων πληροί τις βέλτιστες προδιαγραφές.

Μερίδιο ενέργειας

Το Μαυροβούνιο και η Βόρεια Μακεδονία (πρώην Σκόπια) έχουν τις καλύτερες επιδόσεις στην αύξηση του μεριδίου ενέργειας με ΑΠΕ, το Κόσσοβο και η Σερβία έχουν ανταποκριθεί σε μεγάλο βαθμό, η Αλβανία εμφανίζει καθυστερήσεις και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν έχει παρουσιάσει βελτίωση, αναφέρεται σε μελέτη του Γραφείου Οικονομικών-Εμπορικών Υποθέσεων της ελληνικής πρεσβείας στα Σκόπια.

Αποκλεισμός άνθρακα

Η κυβέρνηση της Ιαπωνίας σκοπεύει να αποκλείσει ουσιαστικά τον άνθρακα από το ενεργειακό μείγμα και να στραφεί στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Αν και στηρίζεται κατά 1/3 στον άνθρακα για την κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών, αναμένεται να διακόψει τη λειτουργία 100 μονάδων άνθρακα, από τις συνολικά 140 που διαθέτει, έως το 2030.

Μέτρηση ρύπανσης

Στο πλαίσιο μιας φιλοπεριβαλλοντικής ναυτιλίας, ο νορβηγικός λιμένας του Bergen ίδρυσε την εταιρεία EPI AS, με στόχο την αναβάθμιση του Environmental Port Index – εργαλείου που καταγράφει και ενημερώνει για τα επίπεδα εκπομπών αερίων των πλοίων. Μέχρι σήμερα δεκαέξι ακόμα λιμάνια χρησιμοποιούν το EPI.